

Nr 107.

Ankom till riksdagens kansli den 28 juli 1914 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Ålsta nr 3 och 5 i Örebro län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 211, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

dels att ett i statsrådsprotokollet närmare angivet område om 25 ar av den till förra regementsskrivarbostället Ålsta nr 3 och 5 om tillsammans 1 $\frac{3}{4}$ mantal i Hallsbergs socken av Örebro län hörande lägenhet, som betecknats med nr VI, må försäljas till Hallsbergs församling mot en köpeskillning av 100 kronor att erläggas vid tillträdet och under villkor,

att församlingen uppsätter och för framtiden underhåller stängsel i områdets gräns mot kronans mark, samt

att församlingen ensam bestrider de med områdets avskiljande och lagfart därå förenade kostnader;

dels att lägenheterna I, II, VII och VIII samt lägenheten VI med förberörda undantag må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med rätt för innehavare av lägenheten VIII till fri utfartsväg över stamhemmanet;

dels ock att områdena III och IV jämväl må med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen försäljas, området III till Erik Hilmer Olsson, Victor Persson och Johan Persson i Högsätter mot en köpeskilling av 75 kronor och området IV till Josefina Jonsson i Krustorp mot en köpeskilling av 5 kronor, under villkor att köpeskillingarna erläggas vid tillträdet och att köparna ensamma ansvara för de med områdenas avskiljande samt lagfart å fången förenade kostnader.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en å förra regementsskrivarbostället Ålsta nr 3 och 5 om tillsammans $1\frac{3}{4}$ mantal i Hallsbergs socken av Örebro län år 1913 hållen uppskattning för uppgörande av förslag till förnyad utarrendering från den 14 mars 1916 av denna egendom, som nu lämnar 1,670 kronor i årligt arrende, har förslag väckts om försäljning av lägenheter med mera från egendomen. I skrivelse den 15 maj 1914 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av lantmäteriauscultanten Carl Rosén dels genom kopiering dels genom uppmätning av vissa till försäljning avsedda områden år 1913 uppgjord karta över egendomens inägor ävensom en av Olof Eriksson i Blacksta och Ivar Persson i Högsätter hos domänstyrelsen gjord framställning att få inköpa vissa delar av egendomen.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 0.6 mil från Hallsbergs köping, har enligt Roséns kartbeskrivning en inägoareal av 77 hektar 16 ar, därav 64 hektar 11.6 ar tomt och åker, 12 hektar 27.1 ar ängs- och hagmark samt 77.3 ar impediment, vartill komma omkring 85 hektar skogsmark.

Vid förrättningen har föreslagits, att följande egnahemslägenheter måtte försäljas:

Beteckning å kartan	Ägofigurer å kartan	Areal		Saluvärde	Arrende- värde
		Hektar	Ar	Kronor	Kronor
I	82—85, 156	6	58.2	2,100	100
II	av 69, av 70, av 71, av 72, 73—80, 157, 158	6	92.4	3,100	150
VI	86, 86 a, 87—94, 94 a	1	57.9	450	20
VII	95—102, 102 a, 102 b, 103—110	2	34.0	600	30
VIII	111—155	9	25.2	2,000	100

Lägenheterna I, II och VI äro obebyggda, lägenheten VII är försedd med byggnader, tillhöriga lägenhetens innehavare Sofia och Lovisa Andersson. På lägenheten VIII befintliga byggnader tillhöra arrendatorn.

I anledning av framställning från hemmansägarna Erik Hilmer Olsson, Victor Persson och Johan Persson om förvärv av mark till utfartsväg för deras hemman Högsätter hava uppskattningsmännen föreslagit, att ett å kartan med III betecknat område om 9.3 ar måtte till nämnda personer försäljas mot en köpeskilling av 75 kronor.

Josefina Jonsson, som äger lägenheten Krustorp och har en källare belägen på Ålsta kronohemmans ägor, har anhållit att få köpa det område, varå källaren är belägen, och hava uppskattningsmännen tillstyrkt, att Josefina Jonsson måtte få köpa det med IV å kartan betecknade området om 30 kvadratmeter för en köpesumma av 5 kronor.

Efter förrättningen har Hallsbergs församling inkommit med framställning att få köpa en del av lägenheten VI till utvidgning av Ålsta skolhustomt och anläggning av skolträdgård. Domänintendenten i länet har i anledning därav föreslagit, att församlingen måtte få av lägenheten VI köpa ett område, som sträcker sig mellan skolhusplatsen i söder och vägen till Pålshoda i norr samt i öster begränsas av en väg och i väster av en linje, utdragen i samma riktning som västra kanten av det dike, som utgör skolhusplatsens västra gräns, vilket område innehåller 25 ar, samt att köpeskillingen måtte bestämmas till 100 kronor och i följd därav återstoden av lägenheten VI åsättas ett saluvärde av 350 kronor och ett arrendevärde av 15 kronor.

Olof Eriksson och Ivar Persson hava i ovanberörda ansökning anhållit att få inköpa de å ett av ovanbemälde Rosén år 1914 kopierat kartutdrag över Ålsta by med litt C¹, G², G³, G⁴, C⁵ och C⁶ utmärkta områden med en sammanlagd areal av 29 hektar 52.2 ar, därav 16 hektar 93.2 ar åker och 12 hektar 59 ar skog. Därest detta område skulle befinnas för stort, hava sökandena anhållit att åtminstone få inköpa områdena C¹, G², G⁴, C⁵ och C⁶ med en sammanlagd areal av 25 hektar 5.6 ar, därav 12 hektar 46.6 ar åker och 12 hektar 59 ar skog. Sökandena hava erbjudit sig att betala 350 kronor per tunnland för icke dränerad åkerjord, 400 kronor för tunnland dränerad åkerjord och 50 kronor tunnlandet för skogsmarken, vartill komme den växande skogens värde enligt uppskattning.

Domänintendenten har avstyrkt ansökningen och därvid anfört, bland annat, att uppskattningsmännens uppfattning varit, att en frånstyckning av ifrågavarande åkerfält litt. C¹, G² och G³ skulle skada huvudgården, som för deras bruk vore fullständigt bebyggd, och att den

genomförda skiftesindelningen skulle därigenom alltför våldsamt rubbas. Till fränsäljande av en så betydande skogsareal som 12 hektar 59 ar av den bästa välbelägna skogsmarken med ståndsskog hade uppskattningsmännen icke någonsin ansett, att det gåves anledning eller funnes anvisning i författningarna. Vad de erbjudna prisen för åkerjorden vidkomme, kunde de icke heller anses tillfredsställande varken i och för sig i jämförelse med de åsatta värdena å den jord, som föreslagits till försäljning, eller såsom ersättning jämväl för den skada, som huvudgården skulle komma att lida genom jordens avyttrande. Slutligen har domänintendenten anført, att inköpsprisen för de åsyftade områdena måste ställa sig så höga, att en köpare vore utestängd från det bistånd, som förutsattes i kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, samt att till försäljning enligt andra grunder saknades skäl.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och domänstyrelsen hava icke haft något att erinra mot uppskattningmännens och domänintendentens förslag, varvid emellertid domänstyrelsen förordat, att förbehåll måtte göras om fri utfartsväg för innehavare av lägenheten VIII.»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Vid slutbehandling inom utskottet av de i utlåtandena nr 104—107 omförmälda ärenden hava närvarit: herrar Persson, Ericsson, Odelberg, Paulson, Pers, Lindblad, Lundell, greve Hamilton och Nilsson i Tånga, greve Wachtmeister, Ingeström, Rosén, Ekerot, Tysk, Bosson och Nilsson i Linnås.
